

Jakość życia w chorobie nowotworowej

Krzysztof G. Jeziorski
Warszawa

Definicja jakości życia WHO (1993)

- Poczucie jednostki co do jej pozycji życiowej w ujęciu kulturowym oraz systemu wartości, w którym ona żyje w odniesieniu do jej osiągnięć, oczekiwań, standardów i zainteresowań.
- Jakość życia to socjalny, fizjologiczny, psychologiczny i intelektualny dobrostan danego człowieka.

RAKOWIAK.PL

Jakość życia mieści się w 11 wymiarach:

- Bezpieczeństwo;
- Umiejętność zapewnienia środków do życia (kompetencja funkcjonalna);
- Komfort;
- Godność;
- Autonomia;
- Prywatność;
- Znacząca aktywność;
- Związki społeczne;
- Przyjemność;
- Indywidualizm;
- Dobre samopoczucie duchowe.

Korzyści dla pacjenta i lekarza wynikające z oceny jakości życia zależnej od zdrowia:

- Dostarczenie istotnych dowodów, na podstawie których lekarz i pacjent będą mogli podjąć decyzję o wyborze sposobu leczenia;
- Kwestionariusze dotyczące jakości życia mogą okazać się skutecznym narzędziem zbierania informacji na temat funkcjonowania i samopoczucia pacjentów oraz dobrym sposobem sygnalizowania problemów, które wymagają uwagi lekarza i sprzyjają poprawie wyników leczenia.

Jakość życia zależna od stanu zdrowia to zmiana jakości życia wskutek choroby i jej leczenia

- Model jakości życia Wilsona i Cleary'ego:
  - zmienne biologiczne i fizjologiczne, które są najbardziej podstawowymi wyznacznikami stanu zdrowia;
  - druga kategoria dotyczy odczuwanych dolegliwości i uwzględnia sferę emocjonalną, poznawczą i fizyczną;
  - trzecią kategorią jest stan funkcjonalny, rozumiany jako ocena możliwości prawidłowego funkcjonowania człowieka pod względem fizycznym, społecznym i psychicznym;

Model jakości życia Wilsona i Cleary'ego (cd):

- czwarta kategoria – ogólne postrzeganie stanu zdrowia – jest subiektywną oceną, która integruje wszystkie poprzednie składowe;
- na piątym poziomie oceniana jest ogólna jakość życia, określona jako subiektywna ocena dobrostanu pacjenta, co mówi o tym, na ile czuje się on szczęśliwy i zadowolony z życia.

Zalety tego modelu:

- Choć najpierw uwzględnia zmienne biologiczne i fizjologiczne, nie ogranicza się do fizycznych aspektów zdrowia;
  - **Jakość życia nie zależy wyłącznie od dobrostanu fizycznego, bo stan zdrowia ma wpływ na wiele aspektów życia.**
- Wiele składowych opisanego modelu opiera się na subiektywnych odczuciach pacjenta.

Zalety tego modelu (cd):

- Nie można oceniać jakości życia człowieka, pomijając jego doświadczenia;
  - **Zebranie informacji na temat doświadczeń pacjenta jest konieczne dla określenia optymalnego sposobu leczenia.**
- Pozytywną cechą modelu jest wyodrębnienie poszczególnych składowych jakości życia.
  - **Dostarczenie swoistych informacji pozwalających przyjrzeć się poszczególnym aspektom leczenia.**

Cel terapii w ujęciu lekarza

- Lekarze zachęcają pacjentów do poddania się określonej terapii, jeśli uważają, że pozwoli ona na:
  - wydłużenie życia;
  - przedłuży okres wolny od choroby;
  - zapobiegnie rozwojowi choroby;
  - poprawi samopoczucie pacjenta;

RAKOWIAK.PL

Równoległe cele leczenia

- Do osiągnięcia lepszego samopoczucia dąży się przez wyeliminowanie:
  - dyskomfortu (np. bólu, duszności, nudności, etc.)
  - niesprawności (niezdolności do wykonywania określonej czynności, czy innych czynności życiowych)
  - Niepokoju, lęku, strachu etc, (problemy emocjonalne).

RAKOWIAK.PL

Czy metody służące do pomiaru jakości życia związanej ze zdrowiem spełniły swoje zadanie

- Należy upewnić się, czy metoda jest:
  - zwalidowana – mierzy te aspekty, które mają być zmierzone;
  - wiarygodna – daje spójne wyniki przy braku zmian jakości życia;
  - wrażliwa – ma zdolność wykrywania zmian.

Czy pominięto jakieś istotne aspekty jakości życia związanej ze zdrowiem?

- Należy sprawdzić, czy użyto metod ogólnych, czy swoistych dla choroby lub dolegliwości.
  - Metody ogólne mają mniejszą niż swoiste zdolność wykrywania zmian związanych z chorobą, ale szeroko mierzą różne aspekty jakości życia;
  - Metody swoiste przeważnie z łatwością wykrywają zmiany związane ze skutecznością terapii, ale czasami nie wykrywają.

W badaniach klinicznych metody oceniające wykorzystywane są na dwa różne sposoby:

- Pierwszy pozwala lekarzom odróżnić osoby o lepszej lub gorszej jakości życia (metody wykluczające);
- Drugi daje możliwość mierzenia zmian samopoczucia w czasie (metody oceniające);

Końcowa konkluzja

- Wyniki przeprowadzonych w ostatnim czasie dobrze zaprogramowanych kontrolowanych badań z randomizacją wskazują, że informacja na temat jakości życia może ułatwić wybór sposobu leczenia, który będzie w danym przypadku najkorzystniejszy.

www.rakowiak.pl e-mail
stowarzyszenie@rakowiak.pl

